

4. Životní prostředí

Půdní fond

Orná půda tvoří dvě pětiny celkové výměry kraje.

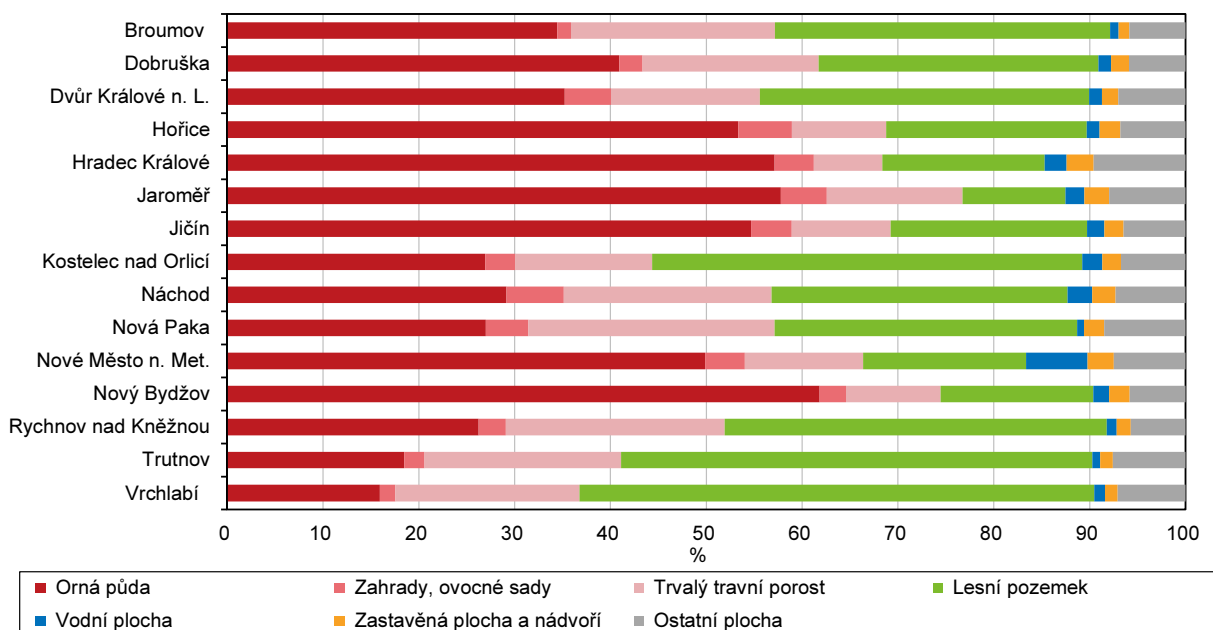
Pro harmonický vývoj krajiny a kvalitu životního prostředí je důležité hospodaření s půdou. Orná půda tvořila k 31. 12. 2021 necelé dvě pětiny celkové výměry kraje, nejvíce je zastoupena v úrodné Polabské nížině v okresech Hradec Králové (59 %) a Jičín (52 %), nejméně v horském okrese Trutnov (22 %).

Orné půdy meziročně stále ubývá, za pět let o 5,4 tis. ha.

Půdní fond v Královéhradeckém kraji zaznamenal ke konci roku 2021 další úbytek orné půdy a vyšší podíl lesních pozemků. Výměra zemědělské půdy od roku 2016 poklesla o 695 ha, tj. o 0,3 %, z toho orná půda o 5 402 ha, tj. o 2,8 %. Snižuje se i podíl orné půdy, největší byl v roce 2019. Z hlediska území okresů ubylo nejvíce zemědělské půdy proti roku 2016 v okrese Rychnov nad Kněžnou celkem 267 ha, orné půdy pak v okrese Trutnov celkem 1,6 tisíc ha.

Graf 4.1 Struktura půdy podle správních obvodů ORP Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2021

Pramen: ČÚZK

Více než polovinu rozlohy pěti správních obvodů ORP tvoří orná půda. Správní obvod ORP Vrchlabí má nadpoloviční podíl lesních pozemků.

Struktura půdy ve správních obvodech ORP je velmi rozdílná v rozmanité krajině Královéhradeckého kraje, pro který je typický největší rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším bodem v kraji, což je vzhledem k nejvyšší hoře ČR Sněžce v Krkonoších a nížině Polabí nejvíce mezi kraji, a to celkem 1 400 m. Orná půda tvoří více než polovinu výměry správních obvodů ORP Nový Bydžov (62,4 %), Jaroměř, Hradec Králové, Jičín a Hořice, na polovině je téměř u správního obvodu ORP Nové Město nad Metují. Lesní pozemky tvoří více než polovinu výměry správního obvodu ORP Vrchlabí, vyšší zastoupení lesů mají dále správní obvody Trutnov, Kostelec nad Orlicí a Rychnov nad Kněžnou.

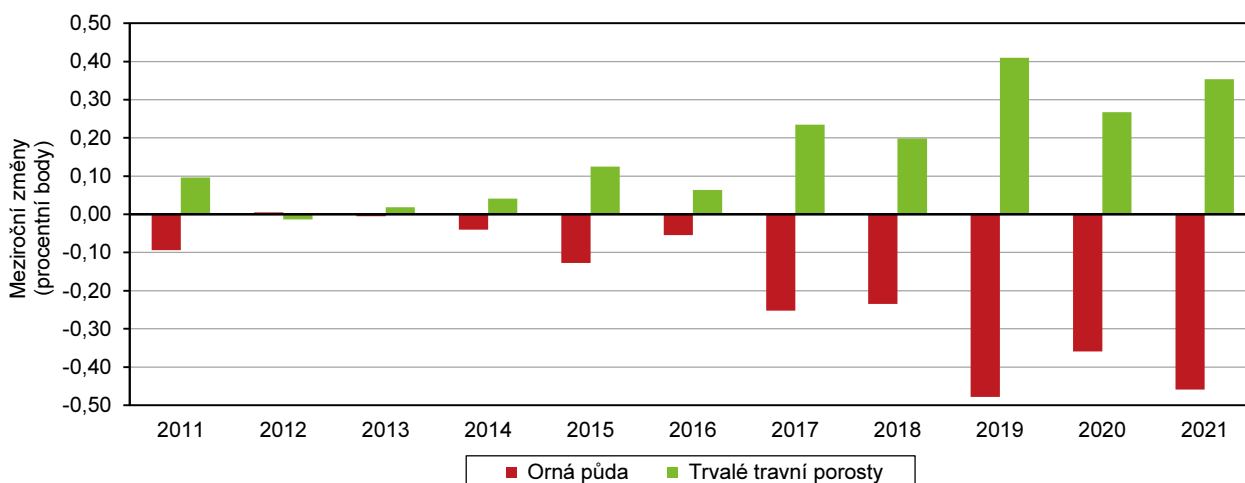
Vodní plochy se za pět let zvětšily o 3,5 %.

Vodních ploch přibýlo za uplynulých pět let celkem o 264 ha, tj. zvětšení o 3,5 % a přibývají ve všech okresech kraje, nejvíce v okrese Hradec Králové, kde se zvětšily o 131 ha, tj. o 7,4 %.

Graf 4.2 Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě v Královéhradeckém kraji v letech 2011–2021

Pramen: ČÚZK

Zvyšuje se podíl trvalých travních porostů na zemědělské půdě.

Zatímco podíl orné půdy v kraji se snižuje, roste podíl trvalých travních porostů na zemědělské půdě, výrazněji se zvýšil za uplynulých pět let, nejvyšší nárůst byl v roce 2019 a 2021. Za pět let přibýlo téměř 4 tisíce ha trvalých travních porostů, tj. nárůst o 5,4 % a jejich podíl na zemědělské půdě vzrostl na 27,2 %, tj. o 1,5 p. b. Čtvrtinový podíl na výměře správního obvodu ORP mají trvalé travní porosty správního obvodu ORP Nová Paka (25,7 %), následují správní obvody ORP Rychnov nad Kněžnou (22,8 %), Náchod (21,7 %) Broumov (21,3 %) a Trutnov (20,5%).

Chráněná území

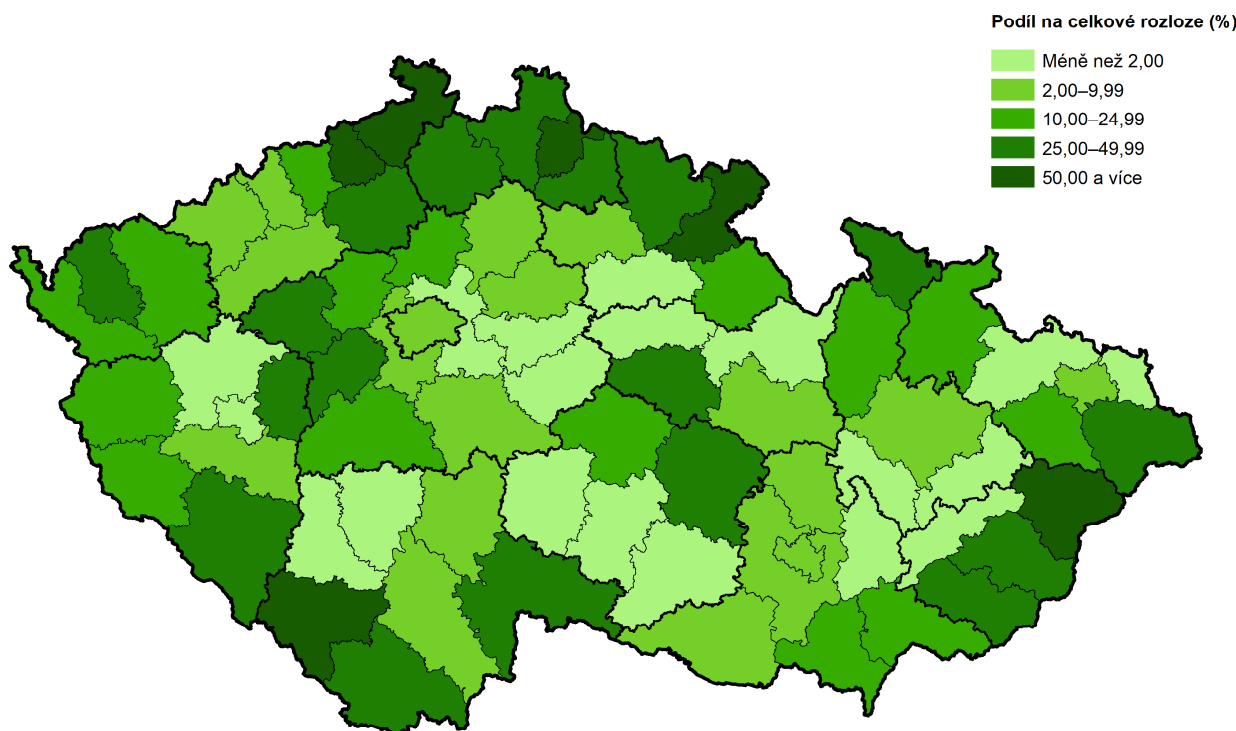
Chráněná území tvoří více než pětinu rozlohy kraje.

Chráněná území tvoří více než pětinu rozlohy kraje. Na území se nachází Krkonošský národní park v okrese Trutnov (5,2 % rozlohy kraje), tři chráněné krajinné oblasti (14,9 % rozlohy kraje) a 138 maloplošných chráněných oblastí (1,9 % rozlohy kraje). Mezi chráněné krajinné oblasti patří Broumovsko (okres Náchod), Český ráj (okres Jičín a území krajů Středočeského a Libereckého) a Orlické hory (okres Rychnov nad Kněžnou a území kraje Pardubického).

V okrese Náchod je více než polovina jeho výměry zvláště chráněným územím.

Nejvyšší podíl zvláště chráněných území na celkové výměře má okres Náchod (50,1 %), čtvrtina území je chráněna v okresech Trutnov (25,6 %) a Rychnov nad Kněžnou (24,1 %). Z pohledu ochrany přírody a krajiny má okres Trutnov, zejména na území Krkonoš, nejvíce chráněných ptačích oblastí a evropsky významných lokalit v kraji.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2021

Pozn.: zahrnuty národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. V ukazateli jsou zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (tzn. nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ).

Pramen: AOPK ČR

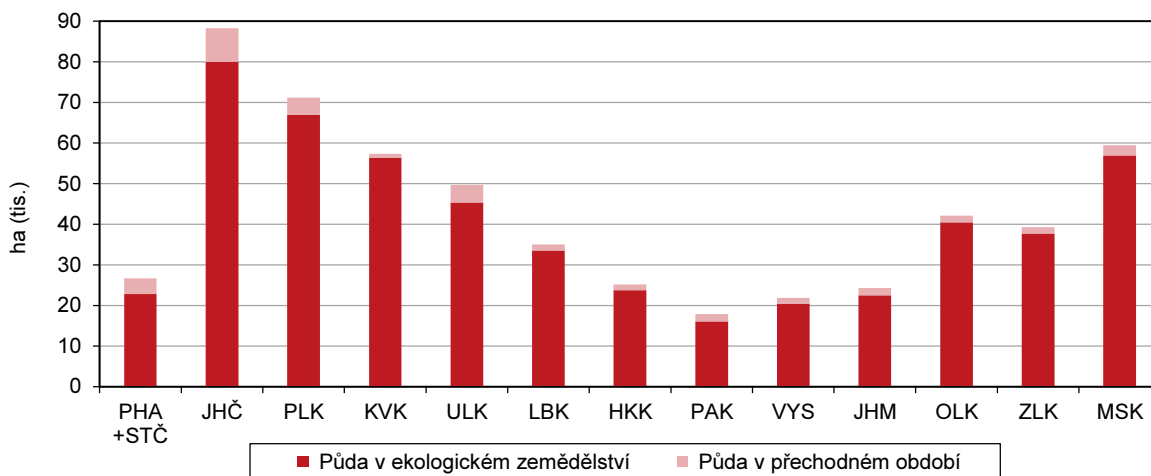
Ekologické zemědělství

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství. Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové rozloze v ČR činil 4,5 %.

Přibývá ekologických zemědělců i ekologicky obhospodařované zemědělské půdy (půda v přechodném období přechází po splnění podmínek počtu let do ekologického zemědělství). V roce 2021 se v kraji hospodařilo na 25,2 tis. ha ekologicky obhospodařované půdy, z toho na 23,8 tis. ha v ekologickém zemědělství a na 1,4 tis. ha půdy v přechodném období. Na její celkové výměře v České republice se kraj podílel 4,5 %.

Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: Ministerstvo zemědělství

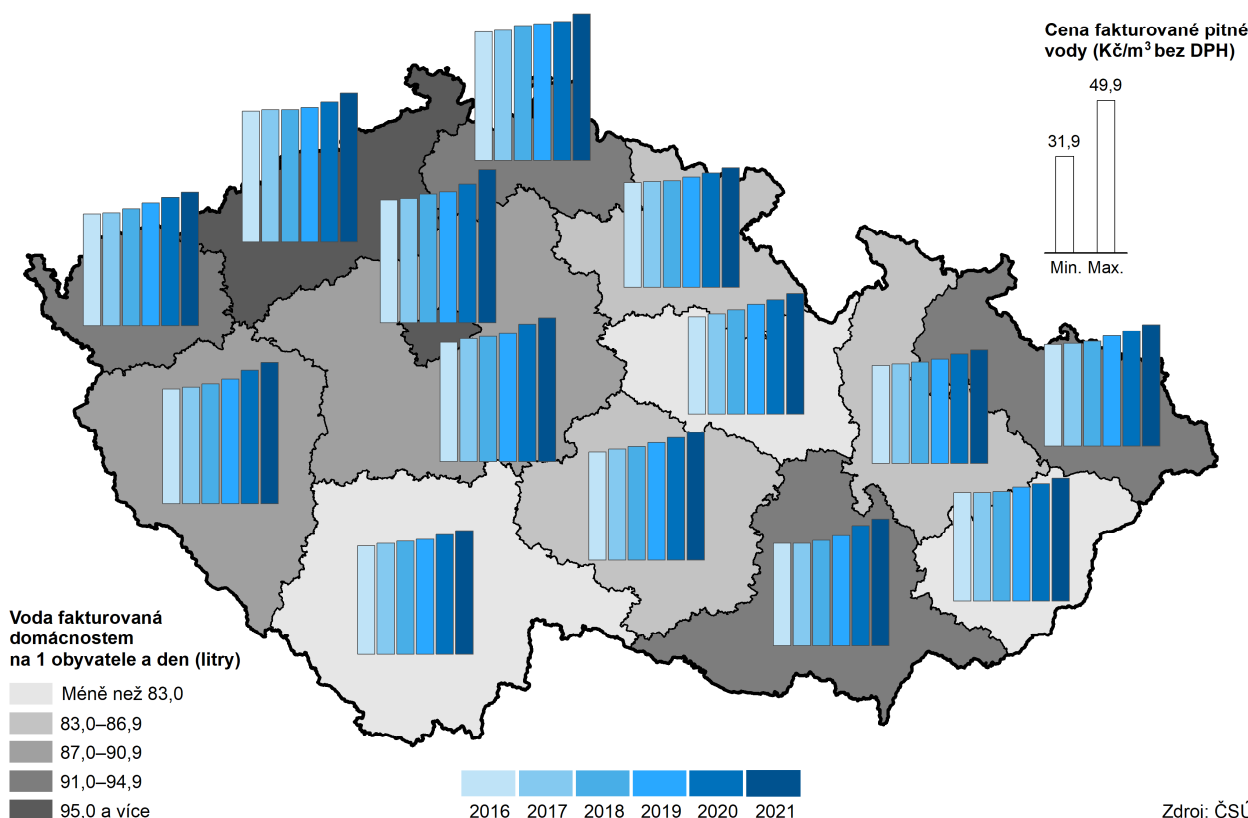

Vodovody a kanalizace

Spotřeba vody v domácnostech vzrostla za rok 2021 o 4,1 litru na osobu a den a byla meziročně nejvyšší.

Vodou z vodovodů je v Královéhradeckém kraji zásobováno již 97,0 % obyvatel, shodně jako v průměru za Českou republiku a mezi kraji je to 9. pořadí. Podle výsledků o vodovodech a kanalizacích za rok 2021 vzrostla spotřeba fakturované vody v Královéhradeckém kraji meziročně o 1,7 litru na osobu a den a množství vody fakturované domácnostem o 1,2 litru na osobu a den. Spotřeba se ve sledovaném období 2016–2021 pohybovala od 120 do 126 litrů na osobu a den, u domácností mezi 78 a 85 litry na osobu a den a je pod republikovým průměrem.

Spotřeba vody v roce 2021 a vývoj cen vody

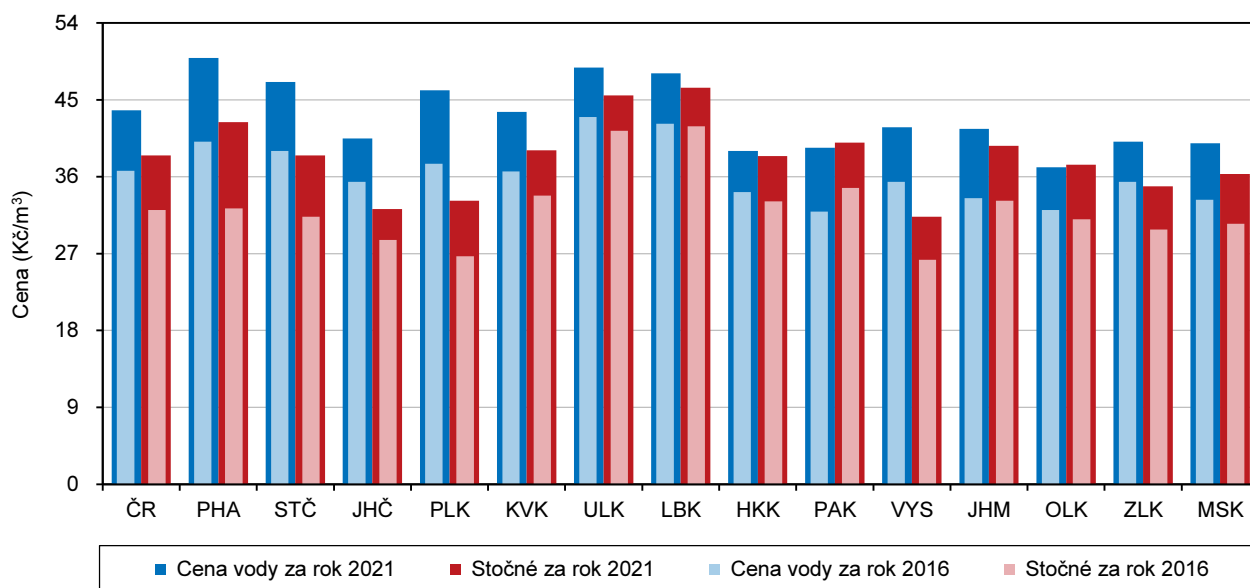

Ceny vodného a stočného nadále rostly, meziročně vzrostla cena vody o 1,6 Kč/m³ a stočné o 1,2 Kč/m³.

Cena vody i stočné se meziročně nadále zvyšovaly, cena vody dosáhla v roce 2021 na 39,0 Kč/m³ a stočné na 38,4 Kč/m³. Vodné meziročně vzrostlo o 1,6 Kč/m³ a proti roku 2016 o 4,8 Kč/m³, stočné o 1,2 Kč/m³ a proti roku 2016 o 5,3 Kč/m³. Cena vody byla v kraji o 4,8 Kč/m³ pod celorepublikovým průměrem a cena stočného jen o 0,1 Kč/m³ nižší.

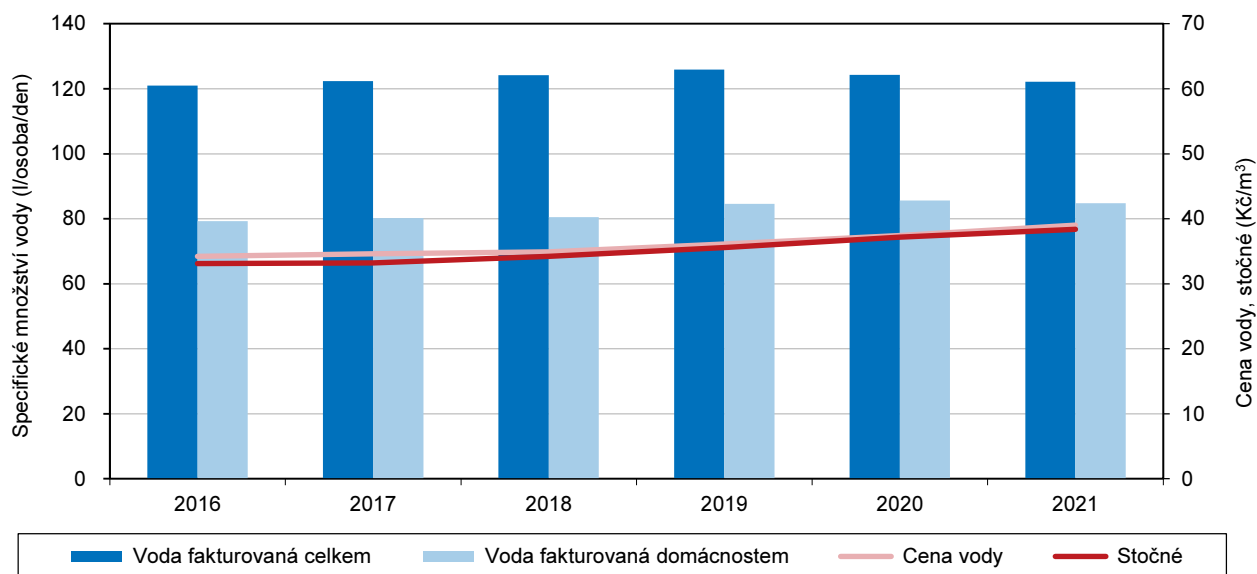
Graf 4.4 Průměrná cena vody a stočné podle krajů v letech 2016 a 2021

Zdroj: ČSÚ

Graf 4.5 Specifické množství fakturované vody, cena vody a stočné v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

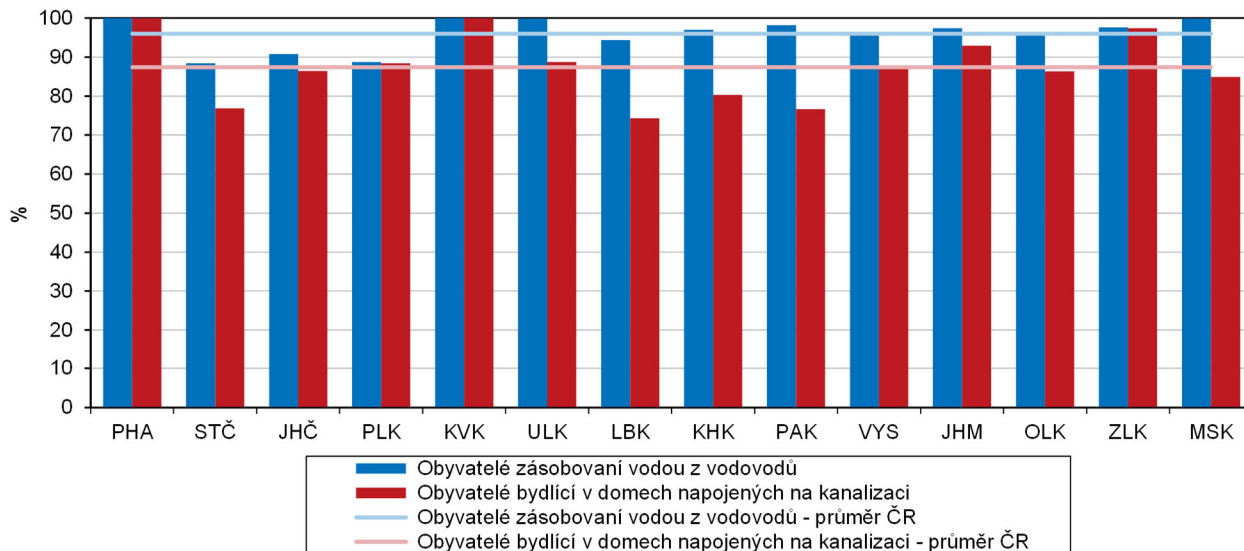
Na kanalizaci s čistírnou odpadních vod bylo v roce 2021 napojeno 76,1 % obyvatel.

Podíl obyvatel kraje bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci vzrostl a v roce 2021 činil 80,3 %, v roce předchozím to bylo 79,6 %. Průměr ČR byl 87,4 % a mezi kraji je to 11. pořadí. Na kanalizaci s čistírnou odpadních vod bylo napojeno 76,1 % obyvatel. V roce 2021 bylo v kraji celkem 143 čistíren odpadních vod (ČOV) s celkovou kapacitou 226 tisíc m³ na den.

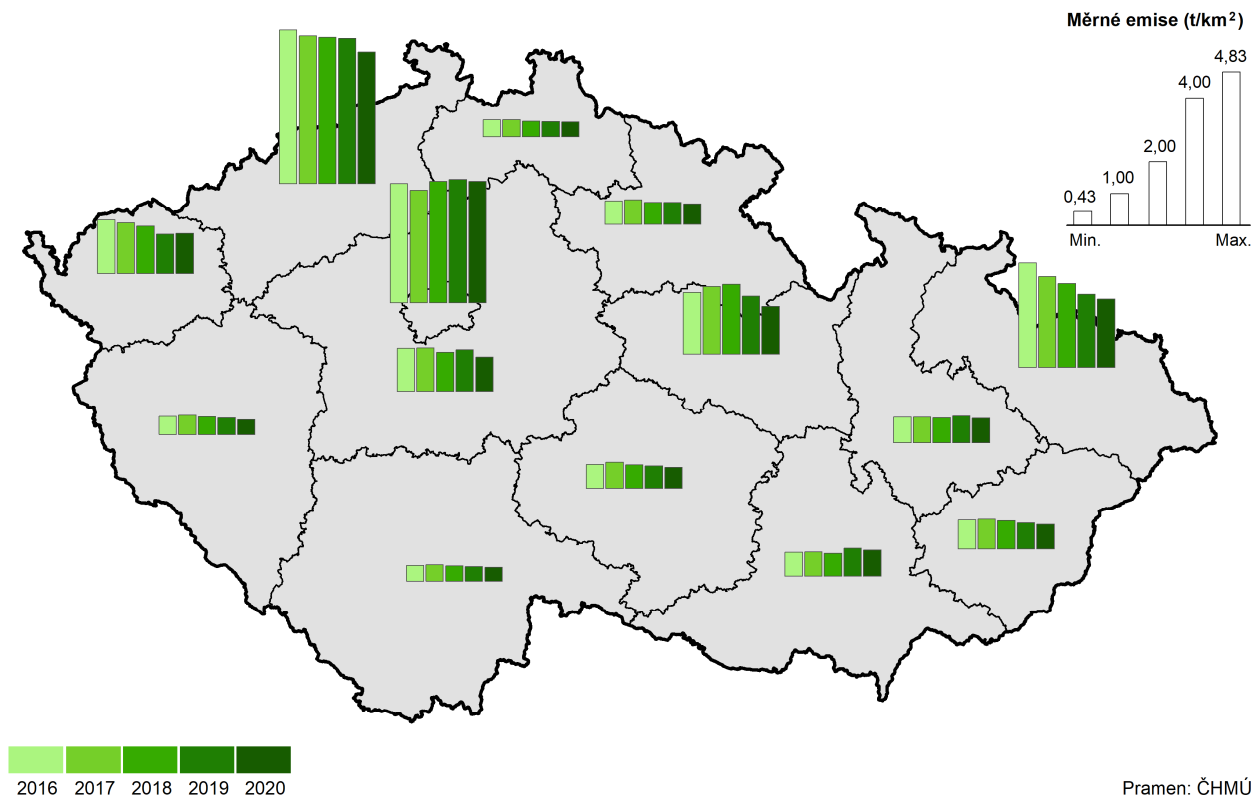
Graf 4.6 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Emise

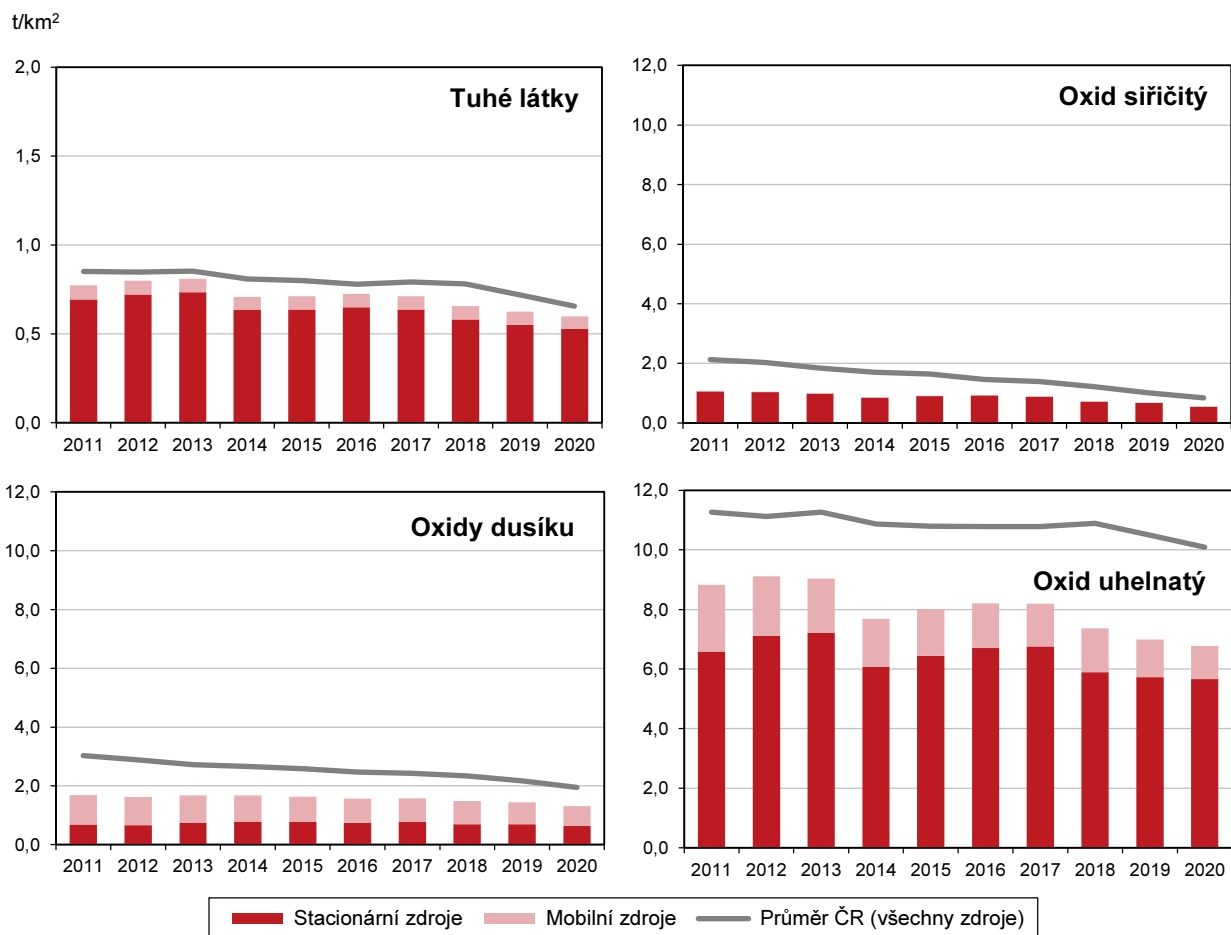
Emise oxidů dusíku (REZZO 1-3) v krajích v letech 2016 až 2020

Emise hlavních znečišťujících látek klesají a hodnoty byly pod celorepublikovou úrovní.

Ovzduší v Královéhradeckém kraji patří k těm méně znečištěným v ČR i podle výskytu oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší vzhledem k cílovým imisním limitům pro ochranu zdraví. Emise znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší se v Královéhradeckém kraji ve sledovaných letech 2011–2020 postupně snižovaly, zejména vlivem stacionárních zdrojů. U emisí je kraj stále pod úrovní hodnot za Českou republiku, u tuhých látek a oxidu siřičitého zejména vlivem stacionárních zdrojů, u oxidu dusíku a oxidu uhelnatého i vlivem mobilních zdrojů.

Graf 4.7 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Královéhradeckém kraji

Měrné emise všech sledovaných emisí byly pod úrovní znečištění v ČR.

Měrné emise oxidů dusíku, oxidu siřičitého i oxidu uhelnatého stále byly v kraji pod úrovní hodnot za Českou republiku. Hodnoty měrných emisí tuhých látek kopírovaly republikové průměry.

Odpady

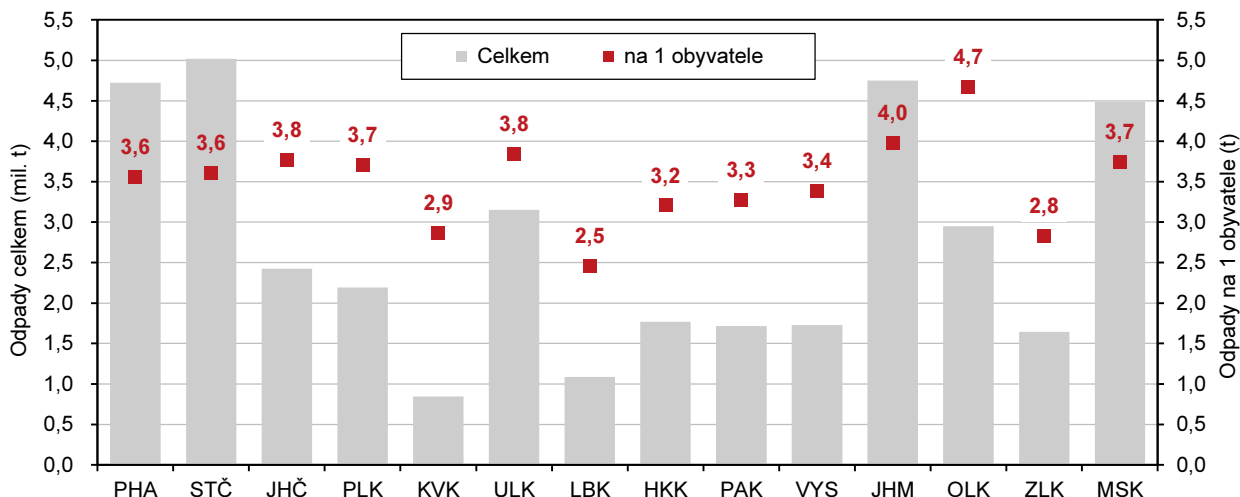
Produkce podnikového odpadu se zvyšuje.

Královéhradecký kraj se v produkci odpadů, a to jak absolutně tak v přepočtu na 1 obyvatele, řadí již dlouhodobě k regionům s menším zatížením. Produkce odpadů celkem v přepočtu na 1 obyvatele dosáhla v roce 2020 již 3 208 kg na 1 obyvatele, zatímco v roce 2017 to bylo 2 836 kg, což bylo o 472 kg více, tj. o 13,3 %.

Graf 4.8 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

Na 1 obyvatele připadlo v roce 2020 celkem 526 kg komunálního odpadu.

Obyvatel kraje vyprodukoval v roce 2020 v průměru 526 kg odpadu za rok, což byl meziroční nárůst o 2 kg a proti roku 2017 už o 17 kg odpadu za rok na osobu více. V České republice to bylo v průměru 506 kg na 1 obyvatele.

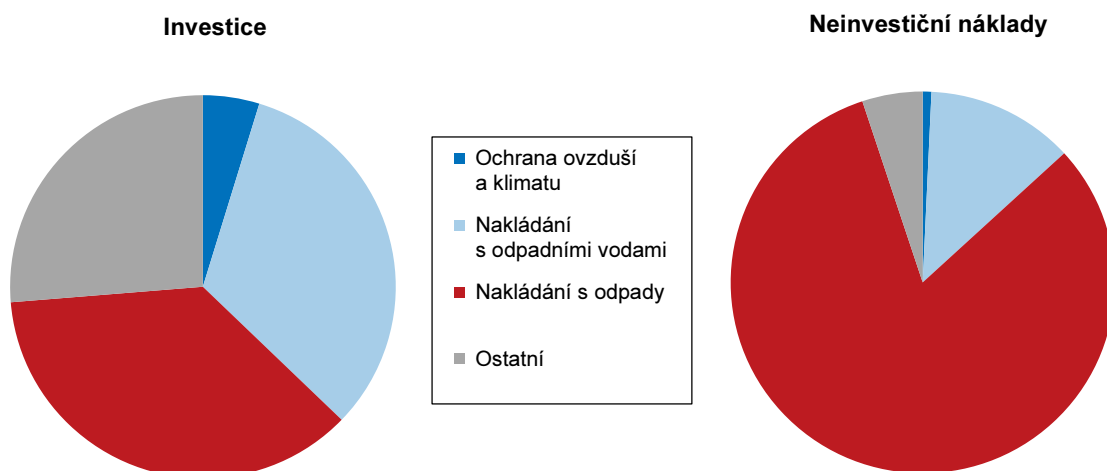
Výdaje na ochranu životního prostředí

V roce 2021 bylo na ochranu životního prostředí v kraji vynaloženo 1,7 tisíc Kč na 1 obyvatele.

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. Pořízené investice podle místa investice na 1 obyvatele v roce 2021 činily v kraji 1 684 Kč a byly ve sledovaném období 2016–2021 třetí nejvyšší, nejvyšší byly v roce 2020, a to téměř o 1 tisíc Kč.

Graf 4.9 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Královéhradeckém kraji (průměr let 2016–2021)

Zdroj: ČSÚ

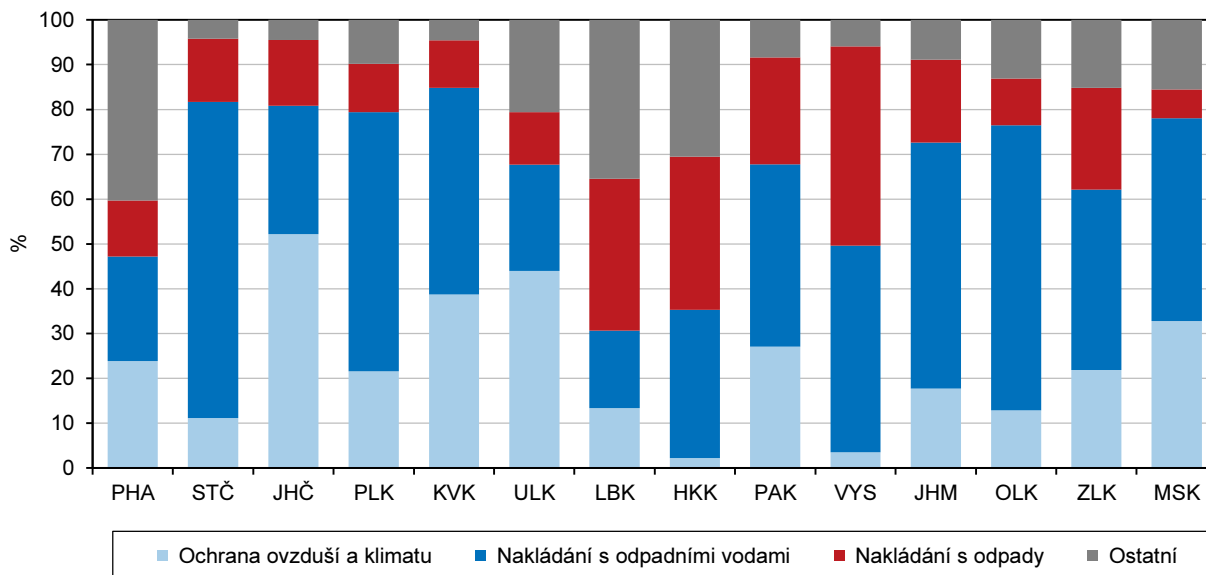

V roce 2021 připadla třetina investic na nakládání s odpadními vodami a třetina na nakládání s odpady.

Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora v Královéhradeckém kraji dosáhly v roce 2021 částky 1,4 mld. Kč, z toho třetina připadla na nakládání s odpadními vodami a třetina na nakládání s odpady. Na ochranu ovzduší připadl nejnižší podíl mezi kraji.

Graf 4.10 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

V období let 2016–2021 bylo 80 % neinvestičních prostředků vynaloženo na nakládání s odpadními vodami.

Podle sídla investora se v kraji v roce 2021 vynaložilo celkem 1,5 mld. Kč, také nejvíce ve sledovaném období. Za celé sledované období 2016–2021 bylo po 40 % z celkových investic vynaloženo na nakládání s odpadními vodami a shodně i na nakládání s odpady. Na ochranu ovzduší a klimatu připadlo 5 %. U výše neinvestičních nákladů byla většina (80 %) určena na nakládání s odpadními vodami.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2016 až 2021

